SZEF URZĘDU DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Warszawa, dn. 20.04.2022 r.

DPM.0738.29.2022/MB

Pani/Pan
Dyrektor
Wydziału właściwego do spraw cudzoziemców
Urzędu Wojewódzkiego

- wszyscy-

Szanowna Pani Dyrektor,

Szanowny Panie Dyrektorze,

Uprzejmie informuję o wejściu w życie ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 830). Jest to pierwsza duża nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583 z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą specjalną", i jako projekt przyjęty przez Radę Ministrów była już Państwu sygnalizowana w piśmie nr DPM.0738.24.2022 z dnia 5 kwietnia 2022 r.

Ustawa nowelizująca dokonuje zmian nie tylko w ustawie specjalnej, ale również w szeregu innych ustaw, w tym w szczególności w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.), i wprowadzana nią regulacja ma również bezpośrednie znaczenie dla funkcjonowania kierowanych przez Państwa wydziałów.

Data wejścia w życie ustawy nowelizującej

Zasadniczo ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r. (tak jak wcześniej ustawa specjalna i jej dotychczasowe nowelizacje), jednakże większość przepisów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania kierowanych przez Państwa wydziałów weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy (art. 33 pkt 2 ustawy nowelizującej). Ogłoszenie ustawy nowelizującej w Dzienniku Ustaw nastąpiło w dniu 14 kwietnia 2022 r., stąd też przepisy pozostające w zakresie Państwa zainteresowania weszły zasadniczo w życie z dniem 15 kwietnia 2022 r. Wyjątki od tej zasady zostaną wyszczególnione w niniejszym piśmie.

Uzupełnienie katalogu bezterminowych tytułów pobytowych w art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy specjalnej

W art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy specjalnej znajduje się katalog tytułów pobytowych, z których posiadaniem wiąże się wyłączenie uprawnienia obywatela Ukrainy do pobytu uznawanego za legalny w okresie 18 miesięcy (art. 2 ust. 1). W dotychczasowym brzmieniu tego przepisu brakowało zgody na pobyt ze względów humanitarnych (art. 348 ustawy o cudzoziemcach), która jest bezterminowym tytułem pobytowym (podobnie jak większość tytułów zawartych w tym katalogu). Ustawodawca wypełnił tę lukę i dodał w art. 2 ust. 3 pkt 1 nową literę g. Przepis wprowadzający tę nową jednostkę redakcyjną wszedł w życie z mocą wsteczną od dnia 24 lutego 2022 r.

Wprowadzenie podstawy do pomijania wymogu, o którym mowa w art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach w przypadku, gdy o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej ubiega się obywatel Ukrainy, który wykonuje działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

W art. 42 ustawy specjalnej został dodany nowy ust. 12, który ustanawia czasową (od dnia 15 kwietnia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.) podstawę do tego, by w postępowaniach w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej (art. 142 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) pomijać (nie stosować) wymogu określonego w art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach. Wymóg ten dotyczy jakości prowadzonej przez cudzoziemca lub przez spółkę, w której cudzoziemiec jest wspólnikiem, działalności gospodarczej, wskazującej na kondycję przedsiębiorcy. Zgodnie z tym przepisem podmiot prowadzący działalność gospodarczą w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej powinien osiągnąć dochód nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie, w którym podmiot ten ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w roku poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2224 z późn.), lub powinien zatrudniać na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej przez okres 1 roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej 2 pracowników będących obywatelami polskimi lub cudzoziemcami, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.), lub też wykazać, że posiada środki pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, lub wykazać, że prowadzi działania pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności przyczyniające się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania

korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy. Warunkami niestosowania art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach jest w świetle art. 42 ust. 12 ustawy specjalnej to, że o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej ubiega się obywatel Ukrainy oraz to, że wykonuje on działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Przepis art. 42 ust. 12 ustawy specjalnej nie będzie miał zatem zastosowania do sytuacji, w których o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej będzie ubiegał się obywatel Ukrainy w związku z byciem wspólnikiem w spółce handlowej (w tym przypadku, zgodnie z art. 142 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach, jakość prowadzonej przez spółkę działalności będzie podlegać ocenie z punktu widzenia spełnienia wymogu z art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach), jak również do sytuacji, w której celem pobytu obywatela Ukrainy jest wykonywanie pracy poprzez pełnienie funkcji w zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, którą utworzył lub której udziały lub akcje objął lub nabył, lub prowadzenie spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej przez komplementariusza, lub działanie w charakterze prokurenta (art. 142 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach). Pragnę podkreślić, że przepis art. 42 ust. 12 ustawy specjalnej ma zastosowanie również w postępowaniach w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, które w dniu wejścia w życie przepisu go wprowadzającego (w dniu 15 kwietnia 2022 r.) już pozostawały w toku. Czasowy charakter tego zwolnienia z wymogu oznacza, że – przy założeniu braku nowelizowania art. 42 ust. 12 ustawy specjalnej – jeżeli postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy nie zostanie zakończone do dnia 31 grudnia 2022 r., to w dalszym okresie w tym postępowaniu będzie należało stosować przepis art. 142 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach wobec obywatela Ukrainy, który wykonuje działalność gospodarczą na podstawie wpisu do CEiDG.

Wprowadzenie wyjątku od podstawy do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy wynikającej z art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach

W art. 42 ust. 13 ustawy specjalnej wprowadzona została nowa szczególna regulacja, która ma umożliwić obywatelom Ukrainy, którzy chcą wykonywać pracę jako kierowcy w transporcie międzynarodowym ubieganie się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w przypadkach, w których korzystają oni z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jak już bowiem wskazywano kilkukrotnie, w związku z inwazją rosyjską na terytorium Ukrainy oraz wywołanym nią masowym napływem cudzoziemców (w szczególności obywateli Ukrainy) na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej została na mocy decyzji wykonawczej Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzającej istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującej wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz. Urz. UE L 71, z 4.3.2022, str. 1–6) uruchomiona instytucja ochrony czasowej, o której mowa w dyrektywie Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę

wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz. Urz. WE L 212 z 07.08.2001). Ochrona czasowa w polskim porządku prawnym, w odniesieniu do sytuacji napływu cudzoziemców z terytorium Ukrainy, została wdrożona dwutorowo. Zdecydowana większość cudzoziemców objętych zakresem obligatoryjnym art. 2 ust. 1 i 2 decyzji wykonawczej objęta jest zakresem ustawy specjalnej, która przewiduje w art. 2 ust. 1 uprawnienie do pobytu wynoszącego 18 miesięcy (pobyt uznawany za legalny) oraz towarzyszące mu uprawnienia. Cudzoziemcy ci – zgodnie z art. 2 ust. 6 – 9 ustawy specjalnej, uważani są za korzystających z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Pozostali cudzoziemcy, którzy objęci są zakresem art. 2 ust. 1 i 2 decyzji wykonawczej, a do których nie mają zastosowania przepisy ustawy specjalnej, mogą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej korzystać z ochrony czasowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.) oraz przepisy ustaw materialnych, przewidujących określone uprawnienia dla takich osób. W dotychczasowej korespondencji (po raz ostatni w piśmie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców nr DPM.0738.28.2022/KR z dnia 15 kwietnia 2022 r. do Wydziału Spraw Cudzoziemców Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i do wiadomości dyrektorów wszystkich pozostałych właściwych w sprawach cudzoziemców wydziałów w urzędach wojewódzkich) Urząd do Spraw Cudzoziemców zajmował stanowisko, że osoby, które objęte są ochroną czasową nie mogą ubiegać się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i decydująca jest w tym zakresie data, w której cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie tego zezwolenia, albowiem art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach przewiduje wówczas podstawę do odmowy wszczęcia postępowania. Tym samym, jeżeli pobyt obywatela Ukrainy uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy specjalnej, to jednocześnie uznaje się go za korzystającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej (art. 2 ust. 6 ustawy specjalnej), a w konsekwencji – w świetle brzmienia art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach – osoba taka nie może ubiegać się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy (nie może skutecznie zainicjować postępowania w tej sprawie w trakcie pobytu wynikającego z korzystania z ochrony czasowej). W związku z tym, że istnieje potrzeba rozwiązania bardzo istotnego z gospodarczego punktu widzenia problemu ukraińskich kierowców w transporcie międzynarodowym w oparciu o szereg równoległych rozwiązań w systemie prawa, ustawodawca zdecydował się na to, aby wprowadzić wyjątek do zasady niemożności ubiegania się przez obywateli Ukrainy beneficjentami ochrony czasowej na podstawie ustawy specjalnej o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy na podstawie przepisów ustawy o cudzoziemcach. W nowym ust. 13 w art. 42 ustawy specjalnej przewiduje się zatem, że wspominanego już art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach, w zakresie, w jakim przepis ten odwołuje się do udzielenia ochrony czasowej, nie stosuje się w przypadku, gdy obywatel Ukrainy ubiega się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, i celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy jako kierowca wykonujący międzynarodowy transport drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 180 z późn. zm.) lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej ustawy. Jeżeli idzie o kwestię, o jaką

pracę chodzi w tym zwolnieniu to przepis art. 42 ust. 13 ustawy specjalnej bazuje na sygnalizowanym już Państwu art. 42 ust. 4a tej ustawy, który został wprowadzony na mocy ustawy z dnia 23 marca 2022 r. o szczególnych regulacjach w zakresie transportu i gospodarki morskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy (Dz. U. poz. 684). Zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy o transporcie drogowym za międzynarodowy transport drogowy uznaje się podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób lub rzeczy pojazdami samochodowymi, za które uważa się również zespoły pojazdów składające się z pojazdu samochodowego i przyczepy lub naczepy, przy czym jazda pojazdu między miejscem początkowym i docelowym odbywa się z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast za niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy, zgodnie z art. 4 pkt 6 ustawy o transporcie drogowym, uznaje się przewóz na potrzeby własne - każdy przejazd pojazdu po drogach publicznych z pasażerami lub bez, załadowanego lub bez ładunku, przeznaczonego do nieodpłatnego krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego osób lub rzeczy, wykonywany przez przedsiębiorcę pomocniczo w stosunku do jego podstawowej działalności gospodarczej, spełniający łącznie następujące warunki:

a) pojazdy samochodowe używane do przewozu są prowadzone przez przedsiębiorcę lub jego pracowników,
b) przedsiębiorca legitymuje się tytułem prawnym do dysponowania pojazdami samochodowymi,
c) w przypadku przejazdu pojazdu załadowanego - rzeczy przewożone są własnością przedsiębiorcy lub zostały przez niego sprzedane, kupione, wynajęte, wydzierżawione, wyprodukowane, wydobyte, przetworzone lub naprawione albo celem przejazdu jest przewóz osób lub rzeczy z przedsiębiorstwa lub do przedsiębiorstwa na jego własne potrzeby, a także przewóz pracowników i ich rodzin,
d) nie jest przewozem w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych.

Tym samym osobą, o której mowa w art. 42 ust. 13 ustawy specjalnej będzie obywatel Ukrainy, który zamierza wykonywać pracę jako kierowca na rzecz przedsiębiorcy będącego przewoźnikiem drogowym w rozumieniu art. 4 pkt 15 ustawy o transporcie drogowym, w którego zakres obowiązków wchodzić będzie realizacja przewozów osób lub rzeczy, które będą odbywały się z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy również wyrazić przekonanie, że o ile przepis wprowadzający art. 42 ust. 13 ustawy specjalnej wszedł w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy nowelizującej, to jego zakresem objęte są również przypadki wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę złożonych przed tą datą przez wskazane powyżej osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy specjalnej. Tym samym w takich przypadkach brak jest podstaw do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

Nowy rodzaj zezwolenia na pobyt czasowy – dla posiadaczy wiz krajowych wydanych w celu humanitarnym

Ustawa nowelizująca wprowadziła do ustawy o cudzoziemcach nowy art. 186 ust. 1 pkt 9, który przewiduje podstawę materialnoprawną udzielenia nowego rodzaju zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności. Przepisy wprowadzające przepisy dotyczące tego zezwolenia weszły w życie z dniem 15 kwietnia 2022 r., a zatem w dniu następującym po dniu ogłoszenia ustawy nowelizującej.

Kumulatywne przesłanki udzielenia tego nowego rodzaju zezwolenia na pobyt czasowy są następujące:

Po pierwsze, cudzoziemiec musi przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach, tj. w celu przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe. W tym kontekście uprzejmie przypominam, iż w dalszym ciągu obowiązuje art. 15zd ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem jeżeli ostatni dzień okresu pobytu cudzoziemca na podstawie wizy krajowej przypada w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności tej wizy ulega przedłużeniu z mocy prawa do upływu 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Stan zagrożenia epidemicznego, na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 433 z późn. zm.) został ogłoszony w okresie od dnia 14 marca 2020 r. Następnie, stan zagrożenia epidemicznego został odwołany na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 490). Jednocześnie, na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2022 r. poz. 340) został ogłoszony w okresie od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Stan epidemii nie został do chwili obecnej odwołany. Tym samym cudzoziemcy będący posiadaczami wiz krajowych, których okres pobytu zakończyłby się w okresie od dnia 14 marca 2020 r. (a które to wizy krajowe zostały wydane w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach), mogą skorzystać z tego przedłużenia wiz krajowych, aby ubiegać się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach.

Po drugie, cudzoziemiec musi posiadać obywatelstwo państwa określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 186 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach. Przepis ten ustanawia delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia w drodze rozporządzenia

obywatelstw, których posiadanie będzie uprawniać do ubiegania się nowe zezwolenie. W chwili obecnej trwają prace nad stosownym projektem rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W projekcie tym przewiduje się, że osoby posiadające obywatelstwo Republiki Białorusi będą mogły ubiegać się o udzielenie zezwolenia. Należy jednocześnie podkreślić, iż to właśnie z myślą o obywatelach tego państwa, którzy w okresie od sierpnia 2020 r., gdy na społeczeństwo białoruskie spadła fala represji w wyniku protestów po wyborach prezydenckich, uzyskiwali masowo wizy w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach, tworzono przedmiotową regulację ustawową. Początkowo znajdowała się ona (w nieco innym kształcie) w projekcie ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (UC87), który oczekuje na przyjęcie przez Radę Ministrów (projekt ustawy był Państwu sygnalizowany w piśmie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców nr DPM.0738.42.2021 z dnia 30 listopada 2021 r.). W związku z koniecznością pilnego przyjęcia tej regulacji została przeniesiona do innego projektu ustawy. Należy jednocześnie podkreślić, że preferencyjna podstawa udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy została zaprojektowana z myślą o osobach, które mają problemy w adaptacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przez to standardowe wymogi migracyjne mogą być dla nich trudne do zrealizowania, a jednocześnie nie zdecydowały się te osoby na to, aby ubiegać się o udzielenie ochrony międzynarodowej. W okresie od dnia 10 sierpnia 2020 r. do dnia 8 kwietnia 2022 r. organy polskie wydały obywatelom Republiki Białorusi aż 31 415 wiz krajowych w celu przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe. Nie może budzić wątpliwości, że to jest grupa docelowa nowych rozwiązań ustawowych.

Należy jednocześnie podkreślić, że do czasu wydania stosownego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach jako przepis częściowo pusty (nie jest jeszcze dopełniony poprzez określenie obywatelstw, których posiadanie uprawnia do ubiegania się o udzielenie tego zezwolenia) nie nadaje się do stosowania. W tej sytuacji w przypadku kierowania do Państwa wydziałów zapytań ze strony organizacji białoruskich lub osób indywidualnych, które będą dotyczyły nowej regulacji ustawowej, proszę o udzielanie takiej informacji, że o nowy rodzaj zezwolenia na pobyt czasowy będzie można ubiegać się po wydaniu i wejściu w życie rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 186 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach, co powinno nastąpić w najbliższym czasie. Gdyby jednak w okresie do dnia wejścia w życie stosownego rozporządzenia wpłynęły do Państwa wydziałów wnioski o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy pochodzące od osób o obywatelstwie białoruskim, z literalnym powołaniem się przez wnioskodawców na okoliczność przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe, i istniałaby proceduralna możliwość wydania decyzji w sprawie, to proszę o wstrzymanie się z wydaniem decyzji co do istoty sprawy do momentu aż wejdzie w życie stosowne rozporządzenie. O przebiegu procesu legislacyjnego dotyczącego projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji będzie Państwo na bieżąco informowani.

Wskazać jednocześnie należy, że to nowe zezwolenie na pobyt czasowy kształtują następujące dodatkowe elementy:

- brak przypisanych podstawie z art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach wymogów dodatkowych wynikających z art. 188 tej ustawy – wskazane powyżej przesłanki kumulatywne (przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach, bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy oraz posiadanie obywatelstwa określonego w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych wydanego na podstawie art. 186 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach) są wyłącznymi przesłankami materialnoprawnymi udzielenia zezwolenia;
- podstawy odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach, kształtuje art. 191 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, któremu zostało nadane nowe brzmienie – w konsekwencji relewantne podstawy odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w ramach decyzji związanej to te wynikające z art. 100 ust. 1 pkt 1 – 4 oraz 8 i 9 ustawy o cudzoziemcach;
- zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach, zgodnie z nowym przepisem art. 190 pkt 5 tej ustawy będzie udzielać się na sztywny okres 3 lat;
- podobnie jak zezwoleń określonych w art. 190 pkt 3 i 4 ustawy o cudzoziemcach zezwolenia będzie udzielać się jednorazowo;
- podstawy cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach nie zostały w art. 192 tej ustawy zmodyfikowane względem ogólnych podstaw określonych w art. 101 tej ustawy;
- za udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach nie będzie pobierać się opłaty skarbowej w związku ze zmianą pkt 1 w kolumnie 4 ustępu 2 części III załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej;
- wydanie karty pobytu cudzoziemcowi, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach nie będzie podlegać opłacie za wydanie tego dokumentu, o której mowa w art. 235 ustawy o cudzoziemcach (nowe brzmienie art. 236 pkt 1b ustawy o cudzoziemcach).

Wydawanie polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca posiadaczom nowego rodzaju zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach (zmiana brzmienia art. 252 ustawy o cudzoziemcach).

Dodatkowo należy wskazać, że ustawa nowelizująca dokonała jeszcze jednej zmiany w ustawie o cudzoziemcach, która dotyczy tego nowego rodzaju zezwolenia na pobyt czasowy, albowiem w związku ze zmianą brzmienia art. 252 ustawy cudzoziemiec, któremu takiego zezwolenia udzielono,

będzie uprawniony do tego, aby uzyskać polski dokument podróży dla cudzoziemca. Zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach dołączy do katalogu tytułów pobytowych, które już obecnie znajdują się w art. 252 ustawy o cudzoziemcach, tj. zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych oraz ochrony uzupełniającej. Oczywiście, samo posiadanie tego rodzaju zezwolenia nie będzie samodzielną przesłanką wydania jego posiadaczowi polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, albowiem w dalszym ciągu zastosowanie będzie mieć tutaj wymóg, że cudzoziemiec utracił swój dokument podróży albo że dokumentu podróży cudzoziemca uległ zniszczeniu bądź utracił ważność (art. 252 we wstępie do wyliczenia), a jednocześnie nie jest możliwe otrzymanie przez cudzoziemca nowego dokumentu podróży. **Pragnę jednocześnie podkreślić, że wejście w życie przepisu wprowadzającego zmianę brzmienia art. 252 ustawy o cudzoziemcach oraz powiązanego z tym przepisem art. 258 ust. 1 tej ustawy, zostało opóźnione do dnia 1 stycznia 2023 r.** Ma to m. in. związek z trudnościami w wytworzeniu w 2022 r. blankietów dla tego rodzaju dokumentów, które nakazują czasowe powstrzymanie się od powiększania katalogu cudzoziemców uprawnionych do ich uzyskania. Stąd też złożenie w najbliższych miesiącach (przy założeniu, że nastąpi to zaraz po udzieleniu nowego rodzaju zezwolenia na pobyt czasowy) przez posiadacza tego zezwolenia wniosku o wydanie polskiego dokumentu podróży powinno spotkać się z decyzją odmowną wojewody, tak jak w każdym przypadku, w którym z takim wnioskiem wystąpi cudzoziemiec, który nie posiada stosownego (określonego w art. 252 ustawy o cudzoziemcach) tytułu pobytowego. Rekomenduję jednocześnie, aby w przypadku konieczności wydania takiej decyzji odmownej na przestrzeni 2022 r. pouczyć adresata decyzji o tym, że relewantny stan prawny zmieni się z dniem 1 stycznia 2023 r. i wówczas – w przypadku wykazania, że nie posiada ważnego dokumentu podróży (w wyniku utraty, uszkodzenia albo utraty ważności) i nie ma możliwości otrzymania nowego dokumentu podróży – będzie mógł uzyskać polski dokument podróży dla cudzoziemca.

Wydawanie wiz krajowych przez Ministra Spraw Zagranicznych cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Ustawa nowelizująca wprowadziła do ustawy o cudzoziemcach zupełnie nową konstrukcję prawną polegającą na tym, że minister właściwy do spraw zagranicznych (Minister Spraw Zagranicznych) będzie organem właściwym do wydawania wiz krajowych cudzoziemcom, którzy już przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Takie szczególne rozwiązanie uzasadnione jest tym, że w wyniku konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy w bardzo krótkim czasie utracono możliwość wydawania wiz, w szczególności wiz krajowych, w polskich urzędach konsularnych, zaś możliwość wydawania tychże wiz stanowiła jeden z podstawowych komponentów systemu przyjmowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców (obywateli państw trzecich). W samym tylko 2021 r. polskie urzędy konsularne na terytorium Ukrainy wydały przeszło 760 tys. wiz krajowych. Oczywiście charakterystyczne dla takich państw jak Ukrainy czy Republika Białorusi jest to,

że ich obywatele (choćby z racji bliskości geograficznej) decydowali się na to, aby uzyskiwać wizy nie tylko dla celów pierwszego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale również dla celów związanych z kontynuacją pobytu (powrót do domu w celu uzyskania kolejnej wizy). Dlatego też należało wypracować taki zestaw rozwiązań, który pozwoli na to, aby obciążenie wynikające z natychmiastowej faktycznej likwidacji tego komponentu systemu rozłożyć na możliwie największą liczbę elementów w systemie prawa i wykorzystać potencjał struktur państwa w sposób możliwie najbardziej efektywny. Stąd też zdecydowano się na to, aby Minister Spraw Zagranicznych mógł wydawać wizy krajowe (wizy długoterminowe, które podlegają tylko minimalnej harmonizacji w prawie Unii Europejskiej) cudzoziemcom przebywającym już na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak, aby móc przedłużyć legalność ich pobytu. W dotychczasowym stanie prawnym Minister Spraw Zagranicznych był uprawniony do wydawania wiz (krajowych oraz Schengen), jeżeli o ich wydanie wystąpiono w państwie określonym w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zagranicznych wydanym na podstawie art. 66 ust. 8 ustawy o cudzoziemcach, przy czym sam wniosek składany jest w takim przypadku za pośrednictwem konsula (art. 66 ust. 1a i ust. 1b ustawy o cudzoziemcach) i tenże konsul w postępowaniu w sprawie o wydanie wizy dokonuje określonych czynności. W chwili obecnej temu trybowi podlegają wnioski o wydanie wizy krajowej lub wizy Schengen złożone na terytorium Republiki Białorusi (co wynika z załącznika do rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie państw, w których cudzoziemcy mogą składać wnioski o wydanie wizy przez ministra właściwego do spraw zagranicznych /Dz. U. poz. 993/). Oprócz tego w dotychczasowym stanie prawnym Minister Spraw Zagranicznych posiadał kompetencję do wydania wizy krajowej członkowi misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub innej osoby z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin (art. 66 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach).

Nowy art. 79a ustawy o cudzoziemcach przewiduje w tym kontekście zupełnie nowy tryb wydawania wiz krajowych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych cudzoziemcom przebywającym już na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Regulację ustawową należy ocenić jako bardzo elastyczną, dostosowaną do potrzeb związanych z czasowym uruchamianiem tego trybu wydawania wiz krajowych. Minister Spraw Zagranicznych w postępowaniu dotyczącym wydawania wizy krajowej będzie stosował przepisy ustawowe: ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego /Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm./)(w tym drugim przypadku w granicach określonych przez art. 10 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach), a w zakresie nieuregulowanym przepisami działu IV ustawy o cudzoziemcach również przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy)(Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009 r., str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej: „rozporządzeniem 810/2009". Jednakże granice stosowania tego trybu określone zostaną w całości w rozporządzeniu, które każdorazowo będzie wydawane przez ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie art. 79a ust. 6 – 8 ustawy o cudzoziemcach. Należy podkreślić, że od wydania tego rozporządzenia zależeć będzie w całości to, czy Minister Spraw Zagranicznych

będzie mógł realizować swoją kompetencję do wydawania wiz krajowych cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli rozporządzenie to zostanie wydane to zakresem obligatoryjnej regulacji tego aktu wykonawczego zostaną, zgodnie z art. 79a ust. 6 ustawy o cudzoziemcach, objęte:

- okres lub okresy, w których cudzoziemcy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą składać do ministra właściwego do spraw zagranicznych o wydanie wiz krajowych;
- państwa, których obywatele przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą składać wnioski do ministra właściwego do spraw zagranicznych o wydanie wiz krajowych.

Dodatkowo, w tym akcie wykonawczym będzie można również – zgodnie z art. 79a ust. 7 ustawy o cudzoziemcach – określić (zakres fakultatywnej regulacji):

- dodatkowe warunki, w szczególności dotyczące celów wydawania wiz krajowych, o których mowa w art. 60 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, po spełnieniu których cudzoziemcy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą składać wnioski do ministra właściwego do spraw zagranicznych o wydanie wiz krajowych;
- zakres czynności, jakie przedsiębiorca, który prowadzi działalność obejmującą czynności, których dokonują usługodawcy zewnętrzni, o których mowa w art. 43 rozporządzenia 810/2009, może dokonywać w postępowaniu w sprawie wydania wizy krajowej.

Tym samym przykładowo (tylko dla celów ilustracyjnych – w żadnym wypadku nie determinuje to kierunku prac nad przyszłym rozporządzeniem) w rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych będzie należało określić, że wnioski o wydanie wizy krajowej mogą być składane do tego ministra w okresie od dnia 1 czerwca 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. przez obywateli Ukrainy (zakres obligatoryjny regulacji – art. 79a ust. 6), a wizy te mają być wydane w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 6 ustawy o cudzoziemcach, i celem pobytu ma być wykonywanie pracy jako kierowca wykonujący międzynarodowy transport drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej ustawy (zakres fakultatywny regulacji – art. 79a ust. 7 pkt 1).

Wskazać należy, że istnieje wysokie prawdopodobieństwo, iż Minister Spraw Zagranicznych będzie w procesie wydawania wiz krajowych wspomagany przez jednego z przedsiębiorców, który może realizować takie czynności jak usługodawcy zewnętrzni, o których mowa w art. 43 rozporządzenia 810/2009. O tym, jak wygląda wdrożenie nowego art. 79a ustawy o cudzoziemcach dla celów wsparcia legalizacji pobytu cudzoziemców będziecie Państwo powiadamiani w dalszej korespondencji oraz w komunikatach na stronach internetowych zainteresowanych urzędów.

Bieg terminów w poszczególnych rodzajach spraw załatwianych przez wojewodów na podstawie przepisów ustawy o cudzoziemcach

Ustawa nowelizująca wprowadziła do ustawy specjalnej nowy art. 100c, który obowiązuje od dnia 15 kwietnia 2022 r. Przepis ten przewiduje regulację w następujących przedmiotach:

- zawieszenie biegu już rozpoczętych terminów na załatwianie określonych spraw w postępowaniach przed wojewodami oraz spowodowanie, że takie terminy nie rozpoczną biegu – na okres od dnia 15 kwietnia 2022 r. (data wejścia w życie przepisu) do dnia 31 grudnia 2022 r. (w związku z pojawiającymi się w ostatnich dniach wątpliwościami pragnę podkreślić, że przepis dotyczy wyłącznie terminów na załatwianie spraw przez wojewodę określonych w przepisach ustawy o cudzoziemcach lub w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, a nie dotyczy terminów ustawowych na dokonywanie w postępowaniach przed wojewodami czynności przez stronę jak przykładowo: usunięcie braku formalnego wniosku, wniesienie zażalenia, wniesienia odwołania itd.);
- wyłączenie stosowania w powyższym okresie przepisów o bezczynności organu oraz o obowiązku powiadamiania strony postępowania o niezałatwieniu sprawy w terminie;
- wyłączenie możliwości wymierzania grzywien oraz zasądzania sum pieniężnych od wojewody na rzecz skarżących za niewydanie rozstrzygnięć w terminach określonych w przepisach prawa;
- zakaz wywodzenia środków prawnych dotyczących bezczynność lub przewlekłości z zaprzestania czynności wojewody w postępowaniu w określonych sprawach lub z dokonywania tych czynności z opóźnieniem w powyższym okresie.

Sprawy, których dotyczy przepis to zgodnie z art. 100c ust. 1 ustawy specjalnej sprawy:

1. udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy;
2. zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę;
3. zmiany zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;
4. cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy;
5. udzielenia zezwolenia na pobyt stały;
6. cofnięcia zezwolenia na pobyt stały;
7. udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
8. cofnięcia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej.

Pragnę przypomnieć, że z dniem 29 stycznia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 91), która dokonała uregulowania na nowo długości (60 dni lub 6 miesięcy) i zasad biegu terminów w niektórych powyższych rodzajach spraw, tj.:

- w sprawach udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy (art. 112a ust. 1 – 3 ustawy o cudzoziemcach);

- w sprawach zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę (art. 112a ust. 1 i 2 w zw. z art. 120a ust. 3 ustawy o cudzoziemcach);
- w sprawach udzielenia zezwolenia na pobyt stały (art. 210 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach);
- w sprawach udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (art. 210 ust. 1 i 2 w zw. z art. 223 ustawy o cudzoziemcach).

Uprzejmie przypominam, że zagadnienia związane z biegiem tych terminów, jak również zagadnienia przejściowe w odniesieniu do postępowań trwających w dacie wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw zostały przedstawione w piśmie Departamentu Prawa Migracyjnego Urzędu do Spraw Cudzoziemców nr DPM.0738.1.2022/MB (1) z dnia 17 stycznia 2022 r. Jak wiadomo, przepisy te początek biegu terminu na załatwienie sprawy przez wojewodę wiążą ze zdarzeniami, które dotyczą realizacji przez stronę postępowania obowiązków o charakterze formalnym oraz obowiązków proceduralnych związanych ze współdziałaniem z wojewodą z wyjaśnianiu okoliczności faktycznych sprawy. Rozpoczęcie biegu terminu 60-dniowego określonego w art. 112a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach na załatwienie sprawy zależne będzie od wystąpienia 3 zdarzeń, które immanentnie związane są z wszczęciem postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i jego przebiegiem:

- osobiste złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy lub następcze osobiste stawiennictwo w urzędzie wojewódzkim (chyba, że nie stosuje się wobec cudzoziemca będącego stroną postępowania wymogu osobistego stawiennictwa);
- złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, który nie jest obarczony brakami formalnymi lub następcze uzupełnienie braków formalnych;
- przedłożenie dokumentów niezbędnych do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy (jednoczesne ze złożeniem wniosku lub następcze) lub też bezskuteczny upływ terminu wyznaczonego przez wojewodę na ich przedłożenie.

Analogiczne rozwiązania przewidziano w przypadku biegu terminu 6-miesięcznego na załatwienie sprawy udzielenia zezwolenia na pobyt stały oraz sprawy udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej. Nieco zmodyfikowane zasady dotyczą zaś (z uwagi na ich odrębność proceduralną) postępowań w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (art. 139a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) oraz w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu mobilności długoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (art. 139o ust. 1 ustawy o cudzoziemcach).

Tym samym jeżeli zdarzenie wyznaczające początek biegu terminu określonego w tych przepisach wypadłoby w okresie od dnia 15 kwietnia 2022 r., to na mocy art. 100c ust. 1 ustawy specjalnej termin na załatwienie sprawy nie rozpocznie swojego biegu do dnia 31 grudnia 2022 r. (o ile oczywiście do tego czasu wojewoda nie załatwi sprawy). Jeżeli zaś takie zdarzenie wypadło w okresie przed dniem 15 kwietnia 2022 r. to wówczas bieg tego terminu ulega zawieszeniu z tym dniem.

W pozostałym zakresie spraw termin na ich załatwienie określa art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego. W tym przypadku zawieszenie biegu terminów uzależnione jest od tego, czy rozpoczęły one swój bieg przed dniem 15 kwietnia 2022 r. Jeżeli zaś miałyby rozpocząć swój bieg w okresie od tej daty, to wówczas nie rozpoczynają one swojego biegu.

Pragnę podkreślić, że skutek dla biegu terminów załatwiania spraw w postępowaniach przed wojewodami wynikający z art. 100c ust. 1 ustawy specjalnej dotyczy wszystkich postępowań w tych sprawach bez względu na obywatelstwo ich stron. Tym samym pomimo tego, że przepis znajduje się w ustawie specjalnej, która zasadniczo kształtuje sytuację prawną obywateli Ukrainy (częstokroć odmiennie niż w przepisach ogólnych), to akurat w tym przypadku zakres regulacji nie jest ograniczony poprzez obywatelstwo stron.

Jednocześnie, wbrew obiegowym opiniom, które pojawiły się w ostatnich dniach, pragnę podkreślić, że skutkiem przepisu art. 100c nie jest zaprzestanie procedowania w określonych w nim sprawach przez wojewodów (pośrednio potwierdzenie takiej tezy wynika z art. 100c ust. 2). Postępowania powinny być w miarę możliwości organizacyjnych i kadrowych urzędów wojewódzkich dalej prowadzone w sposób możliwie najbardziej sprawny, przy czym zasadniczym celem regulacji art. 100c ustawy specjalnej jest to, że za ewentualne opóźnienia – z uwagi na zasadnicze obciążenie różnorodnymi zadaniami związanymi z napływem cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy – wojewodowie nie powinni ponosić odpowiedzialności finansowej związanej choćby z zasądzaniem na rzecz skarżących sum pieniężnych czy też grzywien przez sądy administracyjne rozpoznające skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329).

Jednocześnie w tym kontekście pragnę podkreślić, że Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców nie będzie jedynym organem władzy publicznej, który w toku właściwych postępowań będzie oceniał w świetle art. 100c ustawy specjalnej, czy wojewoda pozostaje w stanie bezczynności czy też przewlekle prowadzi postępowanie w jednej ze spraw określonych w tym przepisie prawa. Całkowicie niezależnie od tego, w jaki sposób będą przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców załatwiane ponaglenia stron postępowań, wojewódzkie sądy administracyjne będą rozpoznawać potencjalne skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez wojewodów. Aktualne orzecznictwo sądów administracyjnych nie tylko nie dostrzega żadnego znaczenia postanowienia wydanego przez organ wyższego stopnia na podstawie art. 37 § 6 K.p.a. dla sposobu rozpoznania skargi przez sąd administracyjny, ale nawet z kwestią dopuszczalności takiej skargi nie wiąże rozpoznania tego ponaglenia (przykładowo wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 października 2020 r., sygn. akt II OSK 71/20, LEX nr 3174081). Stąd trzeba mieć na uwadze, że w chwili obecnej nie jest możliwe przewidzenie wszystkich konsekwencji nowego przepisu art. 100c ustawy specjalnej dla wojewodów. W ocenie kierowanego przeze mnie Urzędu art. 100c daje podstawę do uznania, że ponaglenia na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez wojewodów – z uwagi na przewidziany w jego ust. 4 zakaz wywodzenia środków prawnych dotyczących bezczynności lub

przewlekłości – nie powinny być uznawane za zasadne. Natomiast trzeba mieć na uwadze, że takiego stanowiska nie muszą podzielić sądy administracyjne oceniające kwestię bezczynności lub przewlekłości rozpoznając skargi, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 8 P.p.s.a. Art. 15zzs ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, na którego poszczególnych ustępach wzorowany jest art. 100c ustawy specjalnej nie obowiązywał na tyle długo, aby na jego gruncie powstało obszerne orzecznictwo sądowe, które będzie dawać odpowiedź na wszystkie pytania, jakie mogą rodzić się w toku jego stosowania. Natomiast z całą pewnością poszczególne aspekty dotyczące tej regulacji będą wyjaśniane w praktyce z biegiem czasu.

Pozostałe zmiany wynikające z ustawy nowelizującej

Po pierwsze w art. 42 ust. 4a ustawy specjalnej zostało z dniem 15 kwietnia 2022 r. dodane drugie zdanie dotyczące ograniczenia liczby dni pobytu wynikającego z naklejki dokumentującej przedłużenie wizy krajowej. Zostanie to zagadnienie rozwinięte w piśmie zawierającym wytyczne do stosowania tego przepisu.

Po drugie, w art. 42 ust. 8 pkt 2 ustawy specjalnej poprawiono nazwę dokumentu. Obecnie przepis prawidłowo wskazuje „polskie dokumenty tożsamości cudzoziemca", o jakich mowa w art. 226 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach.

Z poważaniem

Jarosław Szajner
SZEF URZĘDU

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pan Mariusz Boguszewski – Dyrektor Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (e-PUAP);
2. Pani Beata Brzywczy – Zastępca Dyrektora Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (e-PUAP);
3. Pani Ewa Flaszyńska – Dyrektor Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (e-PUAP);
4. Pan mjr SG Paweł Hołoweńko – Dyrektor Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej (e-PUAP).